

Tio tänder på en tum

Berättelse

Det var en dag i mars 1917. På en fabrik i Hoboken i USA stod Gideon Sundbäck vid sitt arbetsbord. Han var 36 år gammal. Framför honom låg ett brev som han hade väntat länge på.

Brevet var ett patent från staten i USA. Det hade ett nummer, 1 219 881, och ett datum, den 20 mars 1917. Patentet sa att blixtlåset var Gideons egen uppfinning. Ingen annan fick kopiera det. Gideon log, för han hade arbetat i många år med just den här idén.

Vägen dit hade varit lång. Den första knäppningen på fabriken hade haft få och stora krokar. De hakade upp sig och gick ofta sönder. Gideon hade tänkt om från början. I stället för krokar gjorde han små tänder, två rader som greppade in i varandra. Och han satte många tänder tätt: ungefär tio eller elva tänder på varje tum. Därför blev blixtlåset starkt och mjukt på samma gång.

Gideon tog upp ett färdigt blixtlås och drog i det. Tänderna låstes ihop med ett mjukt ljud. Han drog tillbaka, och de öppnades igen. Det fungerade perfekt, gång på gång. Den nya modellen kallades "Hookless No. 2".

Gideon visste inte att hela världen snart skulle använda hans idé. Han visste inte heller att ordet "blixtlås" skulle komma senare. Men just den här dagen, med patentet i handen, kände han att det svåra arbetet hade lönat sig.

Ordlista

ORD	FÖRKLARING
ett arbetsbord	ett bord där man arbetar
ett patent	ett papper som säger att en idé är din
en uppfinning	en ny sak som någon har hittat på
kopiera	göra en likadan kopia av något
en krok	en böjd del som hakar fast
haka upp sig	Datorn brukar haka upp sig ibland.
en tand	en liten del på ett blixtlås
en rad	saker på en linje efter varandra
en tum	ett gammalt mått, ungefär 2,5 cm
greppa in i varandra	hålla fast i varandra
löna sig	Det brukar löna sig att träna varje dag.

Läsförståelsefrågor

1. Vad låg på Gideons arbetsbord?
 1. en ny jacka
 2. ett patent från staten
 3. en bild på familjen
2. Vilket datum stod på patentet?
 1. den 20 mars 1917
 2. den 24 april 1880
 3. den 20 mars 1954
3. Vad var problemet med den första knäppningen?
 1. Den var för dyr.
 2. Krokarna hakade upp sig och gick sönder.
 3. Den fanns bara i en färg.
4. Stämmer påståendena? Svara *ja*, *nej* eller *det står inte i texten*.
 1. Gideon satte ungefär tio eller elva tändar på varje tum.
 2. Den nya modellen kallades "Hookless No. 2".
 3. Gideon firade dagen med sin familj på en restaurang.
5. Varför log Gideon när han läste patentet? (öppen fråga)
6. Varför tror du att många tändar tätt gjorde blytlåset bättre?

Diskussionsfrågor

- Gideon förbättrade en gammal idé i stället för att börja helt från noll. När är det bra att förbättra något som redan finns?
- Har du arbetat länge med något innan det till slut lyckades? Berätta.
- Vad tror du man behöver för att inte ge upp med ett svårt arbete?
- **Skriv (4 meningar):** Skriv om en gång då hårt arbete lönade sig för dig eller någon du känner.